

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Oratio Philotae ad Milites.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

huius dici, qua in Homicidiis esse minime poterat. Urbanam autem, & candidam excusationem pramittit, maxime apud suam gentem, cui grata Regum vinolentia. Tacit. Ann. 9.

Vinolentos non admittunt magna concilia.

Porro magna consilia, vinolentos non admittunt. Quippe anima sicca sapientissima, & in ebrietate, ut ait Clemens Alexandrinus, κυβερνήτης ὁ νόσ ἀνθρώπινος περιφρίτου τῶ κλύδωνι ὑπερχέσσης τ' μέθης ἐν δαλατεῶν τε ἰλιγγίᾳ. Gubernatrix humana mens abriiitur, quasi fluctu se ebrietate superfundente, & mari immerfa caligat.

VII. Confutatur, quod obiectum fuit de armatis, acri, & veloci oratione, cuius tamen argumenta, non sunt Gordij nodi.

VIII. Transit à criminatione parricidii ad causam fraterni in se odii, quam per captam sermocinationem praeclare insinuas. Invidias quippe Perseus Demetrio singulares animi, & corporis dotes, quibus dignior habebatur regno. Hoc de pso Demetrio testatur Polybius legatione lib. περιπέρι (inquit) πολὺ τ' ἀδελφοῦ περιτὰ λλά τὰντα καδυσπερῶν ἔ τῆ φύτει ἔ τῆ κατὰ σκευῆ. Inde autem constat fratris invidiam prudens, honesta, sublimi oratione diluere.

IX. Delabitur ad amicitiam Romanorum. In quo adversarii criminationes magnifice confutatur, eo orationis charactere usus, quem λαμπρότητα Graeci Rhetores appellant.

X. Peroratio suavis, & artificiosa, in qua animaduersiones postulationes aequas, & civiles, motus commiserationis lenes simul, & graues, ex causa in quietate, & angustiis, in quas miser adolescens coniectus est excitatos. Tum aptam Patris delinitionem, qua non ex inclinato in dolorem, aut assentationem animo, sed ex vera generositate oratur.

CRATERII ORATIO de Philotæ supplicio.

Ex Curtio.

Hæc est valde artificiosa, simplex verbis, magna sensibus, & innocultanda inuidia, qua ardebat aduersus Philotam callidissima.

Venia & misericordia quanti faciendâ.

V Tinam in principio quoque huius rei nobiscum deliberasset. Sualissimus, si Philo-

Philotæ velles ignoscere, paterere potius ignorare eum, quantum deberet tibi, quam vltique ad mortis metum adductum cogeres potius de periculo suo, quam de tuo beneficio cogitare. Ille enim semper insidiari tibi poterit, tu non semper Philotæ poteris ignoscere. Nec est quod existimes eum, qui tantum facinus ausus est, venia posse mutari. Scis eos, qui misericordiam consumpserunt, amplius sperare non posse. At ego, etiam si ipse vel penitentia, vel beneficio tuo victus quiescere vollet, patrem eius Parmenionem tanti ducem exercitus, & inueterata apud milites tuos auctoritate, haud multum infra magnitudinis tuæ fastigium positum, scio non æquo animo salutem filij sui debiturum tibi. Quasdam beneficia odimus, meruisse mortem, confiteri pudet. Superest ut malis videri, iniuriam accepisse, quam vitam. Proinde scio tibi cum illis de salute esse pugnandum, fatis hostium superest, ad quos persequendos ituri sumus. Atus à domesticis hostibus munit. Hos si submoueas, nihil metuo ab externo.

OECONOMIA orationis.

- I. Primo statuit: misericordiam nullam esse, ubi flagitiorum deformitas praeualet, ut ait Cornelius Tacitus. Annal. 11.
- II. Deinde, si quis locus esset misericordiae, tamen reo tam nobili nunquam suadendum esset, qui hoc ipsum beneficium, quasi sua ignominia momentum odisset.

Misericordia nulla est ubi flagitiorum deformitas praeualet.

ORATIO PHILOTÆ AD Milites.

Argumentum.

Post Regis orationes habitas quibus falsè accusabatur Philotas, iam superno supplicio afficiendus, his se purgare conatur, sed frustra, nam prauidicium alexandri immutari non poterat, & postea etiam per questiones, & torm. n. a conatus plura verba dicebat. Verum hæc oratione ad milites adstantes vitium quum excessisset alexander à concione, purgat se de suspitione parricidij, de amicitia Amyntæ, de lizeri in alexandrum scriptis, graues affectus immiscet.

EX

Ex Quinto Curtio.

Innocenti
verba repe-
rire facile
est: modum
verborum
mijero tene-
re difficile.

Defendere
vinculum,
est iudicem
arguere.

Verba innocenti reperire facile est, modum verborum misero tenere difficile. Itaque inter optimam conscientiam, & iniquissimam fortunam, destitutus ignoro, quo modo, & animo meo, & tempori paream. Absit quidem optimus causa mea iudex, qui cur me ipse audire noluerit, non mehercule excogito, quam illi utique cognita causa, tam damnare me liceat, quam absolvere: non cognita vero liberari ab absente non possum, qui a praesente damnatus sum. Sed quamquam *vincti hominum non superuacua solum, sed etiam iniuria defenso est, qua iudicem non docere videtur, sed arguere:* tamen utcumque licet me dicere, mehercule non deteram, nec committam, ut damnatus etiam mea sententia videar. Equidem cuius criminis reus sim, non video. Inter coniuratos nemo me nominat. De me Nicomachus nihil dixit, Ceballinus plusquam audierat, scire non potuit. Atqui caput coniurationis me fuisse credit Rex. Potuit ergo Dyninus eum praeterire, quem sequebatur: praesertim quum quaerenti socios, vel falso fuerim nominandus, quo facilius, qui tentabatur posset impelli: non enim, detecto facinore nomen meum praeteriit, ut posset videri socio pepercisse. Nicomachus quem taciturnum arcana, de semetipso credebatur, confessus, alijs nominatis, me vnum subtraherebat. Quae, Comilitones, si Ceballinus me non audisset, nihil me de coniuratione scire voluisset, num hodie dicerem causam, nullo me nominante? Dyninus sane, & viuat adhuc, & velit mihi parere, quid ceteri, qui de se confitebuntur: me videlicet subtraheret. *Maligna est calamitas: & vere noxium, quum suo supplicio crucietur, ac qui scit alieno.* Totne conscij in equuleum quidem impositi verum fatebuntur? atqui nemo parcat morituro, nec cuiquam moriturus, ut opinor. Ad verum crimen, & ad vnum reuertendum mihi est? Cur rem delatam ad te tacuisti, cur tam securus audisti? hoc quaecumque est, confesso mihi, vbiunque es, Alexander remisisti: dexteram tuam amplexus reconciliati pignus animi, conuiuio quoque interfui. Si credidisti mihi, absolutus sum: si pepercisti, dimissus. Vel iudicium tuum serua. Quid hac proxima nocte, qua digressus sum a mensa tua feci? quod noui facinus delatum ad te immutauit animi

tuum? Graui sopore acquiescebam, cum me malis indormientem meis inimici vinciendo excitauerunt. Vnde, & parricidae, & proditori, tam alti quies somni? Scelerati conscien iam obstreperant, quum dormire non possint, agitant eos furia, non cogitato modo, sed & consummato parricidio. At mihi securitatem, primum innocentia mea, deinde dextera tua obtulerant. Non timui ne plus aliena crudelitati apud te liceret, quam clementiae iugis: sed ne te mihi credidisse poeniteat, res ad me deferrebat a puero, qui non testent, non pignus indicij exhibere poterat, impleturus omnes metu, si coepisset audiri. Amatoris, & scotti iurgio interponi aures meas credidi, infelix, & fidem eius suspectam habui, quod non ipse deferret, sed fratrem potius subornaret. Timui ne negaret mandasse se Ceballino, & ego viderer multis amicorum regis fuisse periculi causa. Sic quoque cum laeserim neminem, inueni, qui mallet perire me, quam incolumem esse. Quid inimicitiarum creditis accepturum fuisse, si insones laecissem? At enim Dyninus se occidit. Nunc igitur facturum eum diuinare potui: minime. Ita, quod solum iudicio fidem fecit. Id me cum a Ceballino interpellatus sum mouere non poterat. At hercule, si conscius Dymno tanti sceleris fuisset, biduo illo proditos esse nos, dissimulare non debui. Ceballinus ipse tolli de medio nullo negotio potuit. Deinde, post delatum iudicium, quid operiturus eram? Cubiculum Regis solus intraui, ferro quidem cinctus. Cur distuli facinus? At sine Dymno non sum ausus? Ille igitur princeps coniurationis fuit. Sub illius ymbra Philotas latebam, qui regnum Macedonum affecto: ccquis e vobis corruptus est donis? quem ducem, quem praefectum impensius colui? Mihi quidem obicitur, quod societatem patris sermonis asperner, quod Macedonum mores fastidiam. Sic ego imperio, quod dedignor, imminco. Iam pridem natiuus ille sermo commercio aliarum gentium exoleuit: tam victoribus, quam victis peregrina lingua dicenda est. Non mehercule ista me magis laedunt, quam quod Amyntas Perdica filius insidiatus est Regi, cu quo, quod amicitia fuerit mihi, non recuso defendere, si fratrem Regis non oportuit diligi a nobis. Sin autem in illo fortuna gradu positum, etiam venerari necesse erat, *virum quae so, quod non diuinau reu sum?* an impiorum amicis, infontibus quoque moriendura

Scelerati in
ipsis pu-
niri ut.
Cōscientia.

Amynta
insidia.

xiendum est: Quod si æquum est, cur tam diu vivo, si iniustum, cur nunc demum occidor? At enim scripsi, misereri me eorum, quibus uiuendum esset sub eo, qui se totius filium crederet. Fides amicitiae, veri consilij periculosa libertas me decepit: vos, quae sentiebam, ne reciterem, impulisti, scripsisse me hoc fateor Regi, non de Rege: non enim faciebam inuidiam, sed pro eo timebam. Dignior mihi Alexander videbatur, qui totius stirpem tacitus agnosceret, quam qui praedicatione iactaret. Sed quoniam oraculi fides certa est, sit Deus causae meae testis. Retinete me in vinculis, dum consultatur Hammon in arcanti, & occultum scelus. Intecim, qui Regem nostrum dignatus est filium, neminem eorum, qui sitis suae insidiati sunt latere patitur: si certiora oraculis creditis esse tormenta, ne hanc quidem exhibendam ueritatis fidem deprecor. Solent rei capitis adhibere uobis parentes. Duos fratres ego nuper amisi. Patrem, nec ostendere possim, nec inuocare audeo, quum, & ipse tanti criminis reus sit. Parum est enim, tot modo liberorum parentem in unico filio aequiescentem, eo quoque orbari ne ipse in rogum meum imponitur. Ergo charissime pater: & propter me morieris, & mecum. Ego tibi vitam adiuro, ego senectutem tuam exinguo, quid enim me procreabas infelicem aduersantibus Dijs: an ut hos ex me fructus perciperes, qui te manent? Nescio, adolefcentia mea inferior sit, an senectus tua, ego in ipso robore aetatis eripior: tibi carnifex spiritum adimet, quem si fortuna expectare uoluisset, natura poscebat. Admonuit me patris mei mentio, quam timide, & cunctanter, quae Ceballius detulerat ad me indicare debuerim. Parmenio enim, cum audisset uenenum a Philippo medico regi parari, deterere eum uoluit epistola scripta, quo minus medicamentum biberet, quod medicus dare constituerat. Nam creditum est patri meo: Num ullam auctoritatem eius litera habuerunt? Ego ipse quoties, quae audieram detuli, cum ludibrio credulitatis repulsus sum? Sic, & cum indicamus, inuisi, & cum tacemus, suspecti sumus: quid facere nos oportet?

Alexandri prudentia

Apostrophe ple. & affectibus.

DE CONOMIA orationis.

I. Exordium plenum commiserationis, Eriusque quarimonis, cadit in illu i P. bly Syri. Et deest, & superat miseris cogitatio.

II. Consultatio a testibus, quod maioris in hac causa uidetur esse robore.

III. Restat ut cum nihil testes aduersus Philotum dixerint, crimen unum sit plentis, quod Alexandri clementia iam remissum est, & adposita irrepit grauis miseratio. Et conquestio de Alexandri mente per Philo a inimicos deprauata. Quod autem nihil maleficij contraxerit, restatur sopor ille, in quo deprehensus est: similis ratio in oratione Demetrii apud Lium, & apud Cicer. pro Sexto Roscio.

IV. Suspicionem criminis constam ob si entit dilui, quod de la o esset persona contempta, quod parum fidei habere uideretur, & sapè in huiusmodi aenunciacionibus irrisa ab Alexandro Philota crudelitas. Quod si silentio testum fuisset aliquod Philota scelus, poterat erumpere, cum omnis conficiendi oblaea esset occasio.

V. Repugnancia aduersarij qui Philotam Macedonas dedignari dixerat, cum ab ijdem regnu affectare desineret.

VI. De amicitia Amynta purgat se generosè, ab ipsius Alexandri pra iudicio. Sic Marcus Terentius ad Tacitum Ann. lib. 5. amicitiam, qua illi cum Seiano fuerat excusat. Non est nostrum aestimare, quem supra caeteros, & quibus de causis extollas, tibi summum rerum datum est, iudicium Dijs dedere, nobis obsequij gloria relicta est.

Regibus iudicium rerum datum est.

VII. Transi ad literas de Alexandri apothicos oblique scriptas, in quibus libera suam iaretur sententiam, assentationi contrariam, quae d' seram immortalitatem malle regi: Hac purgatio plena de Hammon, & eius templo, in uia a Diosdorus Scylus biblith. historic. l. 17. Sa'us auti Alexandri Χα'ρ'ε & πα'ρ & ταύτην παρὰ θεο' ε'χε τ'η'ε προόρρητι, in quibus rectè censent in Q. Curtij narratione.

VIII. Per oratio cum peroratione graui. Similis est locus apud Andocidem τ'η'α γ'ε'ρ' ε'ναβ'ε' β'ά'σ'τα'ου' δε'σ'ο'ρ'η'δ'ου' ὑ'π'ε'ρ' ε'μ'ε'α'υ'τ'ο'ς. & πα'τ'ε'ρ'α, & ἄ'λλ'α, &c. Succedit Apostrophe ad Patrem Parmenionem absentem, in qua eximij affectus. Postremo nouum argumentum à loco remoto sub-

Subiungit. Hoc est si extra ordinem tamen commode ultimo loco positum, ut minus apparatus videatur oratio.

ORATIO IVD AEORVM
ad Petronium Praefidem, ne C. Iuligula statua templo inferretur deprecantium.

Ex Philone lib. de legat. ad Caium.

Αποδοτέσθαι τὸν ἑσθλὸν. &c. qua sic latine se habent.

Iudaei pacis & quietis auctores.

Minus pro armis a natura data.

Iudaei quid fecerunt in ritibus & religione seruanda.

Incermes, ut vides, adsumus, nequis nos dicat venire hostiliter. Manus autem pro armis à natura datas, retro fleximus, otiosas praebemus, & corpora ad certos ictus feruere volentibus: vxores, & liberos, familiarisque adduximus, supplices tibi, & per te Cajo aduoluimus domi relicto nemine, orantes vt, aut omnes seruetis, aut omnes interuentione deleatis. Sumus Petroni, & natura pacis cupidi, ad quam nos trahit cura liberorum aléodorum ex nostris laboribus. Cajo imperium adepto primi ex tota Syria gratulati sumus: Vitellio, cuius successor es, tunc in nostra vrbé degente, qui super hac re literas acceperat, & à nobis ad cæteras ciuitates fama lætos nuntios pertulit. Primum nostrum templum excepit pro imperio C. Iulij victimas, vt primum, aut etiam solum priuaretur religione patria. Decedimus priuatis ædibus, & possessionibus, suppellectilem vltro vobis in prædâ offerimus, eo animo vt vos putemus non dare, sed accipere. Vnum pro his omnibus, petimus, ne quid in templo nouetur, vt que seruetur tale, quale à maioribus nobis est traditum. Id si non impetramus, necandos nos praebemus, ne videamus viuui, quod est morte grauius.

Audimus pedestres, equestrisque aduersus nos parari copias, si dedicationem impediemus. Nemo ita insaniet, vt eruus se opponat domino, l. benter iugulabimur. Edant, matrens, fr. statim concidant, ne certamine ac suo angustie gan, quicquid libet victoribus. Quid opus est exercitu? nostros egregy acerdotes immolabimus victimas. adducemus ad templum mulieres vxoricidæ: fratres, & sororesque

fratricidæ: pueros, puellasque innocentem aetatem puericidæ. Tragicis vocabulis vtendum est in tragicis calamitatibus. Deinde in medio eorum stantes abluti cognato sanguine (nam talia l. uacra ad inferos properantibus conueniunt) admiscebimus, & proprium, nosmetipsos insuper iugulando. Muentium hoc mandatum erit vltimum: ne Deus quidem nos accuset, qui virtusque rationem habuerimus, & Imperatori debite reuerentia, & sacrarum legum custodia: Id fiet, si vitam, haud viuendâ contempserimus. Audiuimus proficam fabulam e Græca literatura profectam, tantam vim fuisse Gorgonei capitis, vt hac vita homines confectum verterentur in saxeos. Id quanquam fabulosum videatur, negari tamen non potest, simile quiddâ magnos, nec opinatos casus efficere. Putas Petroni, si (quod absit) aliquid nostrates viderent in templum deduci statuam, non in saxa mutatum iri, oculis stupentibus, & per singula membra sopito naturali motu corporis. Extremum, Petroni, hoc erit nostrum votum æquissimum, non contendimus, ne imperata facias, moram tantum petimus, & oramus supplices, vt nobis liceat legatos ad Dominum mittere. Fortassis impetrabimus, ne religio cœlestis numinis, ne leges sanctissimæ aboliantur, neve vltimis etiam posthabeantur gentibus, quibus sui ritus manent incolumes, ne decreta eius aui proauique temerentur, quæ nostros mores approbârunt, diligenterque confirmarunt, Forfan his auditis fiet mollior. Non semper eadem sunt voluntates Iyam sequitur principum, iratorum vero euanescent celeretur misericordia. Petiti sumus calumnijs, perimite adhibeamus remedium: durum est indicta causa damnari: si nihil impetramus, quid vetat, ne quæ nunc vult, tunc faciat: ante missam legationem noli præcidere spem tot millium, non de lucro, sed de pietate contendentium. I. Sanctitas est lucrum est.

Hæc tum magna contentione, magnoque desiderio dicta sunt ab honoratissimis singul-tientibus, & anhelis, lachrymis simul, ac sudore diffluentibus, vt iam Petronio ceterisque miserat onem mouerent. Est enim mitis ingenio, & verbis, factisque flexibilibus.